

Када сам пре пар месеци, непосредно након мајских избора, изјавио како су „они“ заслужили да изгубе, али „ови“ нису заслужили да победе, онда то уопште није била пука колумнистичка досетка, већ аналитички резиме једне до апсурда первертоване политичке сцене. Замислите шта би се, на пример, догодило да су тзв. националне снаге успеле да саставе владу са таквим међуљудским односима и таквом конфузијом око стратешких питања и циљева каква се испоставило да постоји код радикала! И колико би се одржала та влада, поготово с обзиром на непријатељско медијско и политичко окружење?

С друге стране, тешко је замислити власт која за свега неколико месеци успела да наниже толико аутоглова, промашаја, скандала и пораза попут ове садашње, а која је при томе делује стабилније од било које у последњих десет година. Парламент читаво лето није радио. Два месеца се не зна ко је и када ухапсио Радована Караџића. Привреда стоји у ишчекивању Фијата и будућег крагујевачког чуда, које је, узгред речено, вероватно исто колико и Госпа у Међугорју. Не зна се ко је одговоран за смрт демонстранта Ранка Панића и прекомерну употребу силе за време опозиционог митинга. Одложено нам је одмрзавање привременог споразума са ЕУ. Чланице владајуће коалиције не могу да у у скупштини обезбеде чак ни просту већину за свој сопствени предлог резолуције о Косову. Потписани енергетски споразум са Русијом је доведен у питање. Спољни дуг расте, тендери не успевају, концесије пропадају, док нам европски и амерички „пријатељи“ све отвореније заврћу руке тражећи легализацију ЕУЛЕКСА, а од наших суседа признање косовске независности. Заправо, највећи успех ове владе и једино у чему се до сада показала врло успешном јесте нешто што, додуше, формално никако не спада у њено поље деловања, али је одувек била омиљена активност сваке власти – цепање опозиционих странака и прекрајање опозиције по властитој мери. Наравно да пада оно што је паду склоно. Али вероватно радикалски расцеп не би био ни тако брз ни тако радикалан да није било дискретног подстицаја из одређених политичких, дипломатских и тајкунских центара. Још почетком лета на једвите јаде и уз доста сумњивог политичког и финансијског инжењеринга склепана влада у међувремену је толико ојачала своје позиције у парламенту да ће, настави ли се овај тренд, ускоро на прсте моћи да се преброје посланици на које, злу не требало, Борис Тадић не би могао да рачуна. У суштини, српска опозициона књига је у овом тренутку спала на два слова – помало обезглављене Шешељеве радикале и помало апатичне Коштуничине народњаке. Сви остали су део Тадићевог „европског фронта“, актуелне верзије некадашњег „социјалистичког савеза радног народа“ који је у условима тадашње меке диктатуре требало да очува привид политичког плурализма.

Када се сада са ове невелике дистанце осврнемо на последње председничке изборе откривају се неке занимљивости које бацају донекле ново светло на ту историјску утакмицу. Од пет главних председничких кандидата чак четири (Тадић, Николић, Мркоњић, Јовановић) данас марширају у мање-више истом строју, а и онај пети, повремено, као да погледује на ту страну. Милутин Мркоњић, до јуче љути социјалиста, Милошевићев неимар и лични пријатељ, који је за преминулим „Председником“ пролио много врелих суза и увек имао спремну бујицу псовки на рачун његових „убица“, данас поново нешто тумара, гради, галами и обећава диљем европске Србије. Чедомир Јовановић је готово сасвим пацификован скупштинским споразумом о сарадњи са ДС-ом, а још више „принципијелним“ (не)уласком ЛДП-а у београдску власт и јавна предузећа. Коначно, Томислав Николић, доскора, мислило се, највећи противник наше европске будућности, своју даљу политичку егзистенцију, као и мандате свог посланичког клуба мора да захвали само доброј вољи, или, пак, добром дилу са америчким амбасадором и Тадићевом „Европском Србијом“. (Данас једино можда сам Николић и, евентуално, Соња Бисерко још увек верују да он, сада или убудуће, може представљати било какву опасност за актуелну владу и „европски пут Србије“.) А што се тиче потенцијалних незадовољстава и незадовољника унутар саме владајуће коалиције (СПС, Г17), њима се уста запушавају што Стратеџиковим резултатима истраживања јавног мњења, што указивањем на нове реформске снаге на Тадићевој – све дужој – клупи за резерве. Значи ли то онда да је ова влада стабина, а њен опстанак загарантован? Не. Али значи да ће трајати све док чланови српског демократског картела не одлуче другачије.

Све у свему, за разлику од комуниста који су безуспешно тежили „једнопартијском плурализму“, ДС је данас на пола пута да створи неку врсту „вишестраначког монизма“. Свих пет председничких кандидата данас су за Србију у Европи, Косово у Србији, добре односе са Русијом и пуну сарадњу са Хашким трибуналом. Да ли је то можда онај национални консензус који нам је сво време недостајао? Или је заправо реч о, с једне стране, великом фолирању и покушају ускакања у воз за који се верује да је победнички, а, са друге, о чињеници да је поменутом картелу генерално свеједно о каквом је човеку, идеји или идеологији реч, само уколико се не доводи озбиљно у питање доминација ДС-а на унутрашњем – и „евроатлантске“ интеграције на спољњем плану. А о свему осталом ћемо се већ договорити.

Током деведесетих, у већем делу света и у интелектуалним круговима била је веома популарна теза о „крају историје“ и „крају политике“. Распад совјетске империје и глобална доминација Запада у једном тренутку као да су тој идеолошкој фантазији помало давали за право. Али то време је одавно прошло. И док се ових месеци и година широм света на велика врата и на један драматичан начин враћају и историја и политика (било у форми актуелне кризе која из темеља тресе глобални финансијски систем, било у наговештајима новог хладног рата и заоштравања односа између великих сила), Србија као да се налази на прагу коначног остварења те неоствариве (нео)либералне утопије.

Пише: Ђорђе Вукадиновић
среда, 01 октобар 2008 10:00

Нема више историје, нити великих политичких сукоба, проблема и контроверзи. Политичка питања су преведена у економска, техничка и технолошка. Све су дилеме решене, ми знамо свој пут и сад само треба да истрајемо на њему. Да укидамо државу, да приватизујемо, децентрализујемо и „дерегулишемо“ све што се приватизовати, дерегулисати и децентрализовати даде. Да „имплементирамо принципе“, „реализујемо агенду“, „достигемо стандарде“ и „испуњавамо задатке“. И да „свакога дана у сваком погледу“ све више напредујемо ка – овога пута – глобалном капиталистичком рају који већ одавно не постоји. Или га, можда, сем у дисидентским сновима и програмима Гласа Америке и Слободне Европе, није никада ни било.